

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א

הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

בהעלתך

כפסח ראשון פטור בדרך רחוקה

ע' מנח"י ח"ב ע"ה לענין מוהל אי חייב לילך מביתו כל השבת לעשות המצוה, ואי חייב לפני הזמן להכין.

וע"ש בשם צ"ח פסחים ג' ע"ב בדרך רחוקה אין חייב ליכנס לירושלים. והק' מנ"ח ה' י"ג וכן א"ש פ"כ מסנה' הוכיח מפסחים צ"ב דבאיזמל מעכב בק"פ כיון דהיה לו לה' ביא האיזמל מאתמול. וע"ש בשם ח"י"א ס"ח י"ט ונשמ"א שם שנסתפק בזה ומביא שם מסוכה כ"ה.

וע"ש מנח"י אות ד' בשם גיסו שכתב פלא שלא העירו אחרונים מברכות נ"ג ע"ב אין מחזירין אחר האור כדרך שמחזירין בכל המצות. ויש לדחות דשם איירי כשכבר הגיע החיוב, ושאינו מאבני נזר לפני זמן חיובו.

וע"ע אבני נזר א"ח ש"א שהק' באמת על סוכה כ"ה הנ"ל, וע"ש י"ד ש"א שכתב דע"כ פ' מבואר בגמ' דמותר לעשות מצוה קלה אף שע"ז יתבטל אח"כ ממצוה גדולה, וע"ש מה דדן בזה לענין לעשות ניתוח אף שע"ז יתבטל המילה. ויש להעיר דלכא' לשיטתו בא"ח ש"א גם אם אינו מצוה קלה מותר להכניס עצמו לאונס בקיום המצוה אח"כ. (וע' אבני נזר הנ"ל בריש הסימן שהביא מפסחים ו' בחיוב לדאוג ל' יום לפני הפסח שלא יהיה לו חמץ ביוצא בשיירא. וע' נשמ"א לדחות).

(וע"ש במנ"ח שהקשה מרש"י בפסחים ס"ט ע"א דמבואר דאינו חייב למול את עצמו כדי שיוכל להקריב הק"פ ותי' דכוונת רש"י דבכה"ג אין עליו חיוב כרת משום מבטל הפסח אבל אכתי חייב הוא למול את עצמו. וכ"כ א"ש הנ"ל.

THIS WEEKS BISHVILEI HAPARSHA IS
זכות
רפואה שלימה
יוסא רבקה בת ביילא נעכא
בתוך שאר חולי ישראל

הערות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו ברצון
במייל bishvileihalacha@themir.org

ומבט פנימי. המשגיח ישב במקומו במזרח ההיכל ופניו זהרו כפני מלאך. המראה היה מפעים, פיו של המבקר מבר-לין היה פעור בתדהמה, מחזה כה מרומם לא ראה מימיו...

דקות אחדות אחר כך דפק הגבאי על הבימה והחזן החל בתפילת ערבית. החלה תפילת ערבית שנמשכה חצי שעה, תפילת ערבית זו הייתה לאותו מבקר כתפילת נעילה ביום הכיפורים... אחריה הוא נפגש עם רבי ירוחם...

אחרי אותה פגישה, לברלין הוא כבר לא חזר...

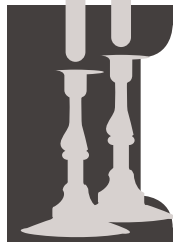
גיליון שבועי
לתלמידי, הוגרי
וידידי ועיבת מיר

בית מדרש

בשבילי הפרשה
יעיבת מיר ירושלים

552

זמני כניסת העטת

Table with 2 columns: City and Time. Includes Baltimore, MD (8:13), Brooklyn, NY (8:07), Chicago, IL (8:04), Houston, Texas (8:03), Johannesburg, S. Africa (5:04), Lakewood/Deal, NJ (8:06), London, UK (9:00), Los Angeles, CA (7:45), Manchester, UK (9:20), Monsey, NY (8:09), Montreal, Quebec (8:23), Passaic, NJ (8:08), Toronto, Ontario (8:39), Yerushalayim (7:08), Zurich, Switzerland (9:02).

א"כ כיוון שזכה משה רבינו בכוחות נפש כאלו שהוא יכול לשאתם בחיקו, זה עצמו הציווי מהקב"ה, שאם לא כן לשם מה נתן לו הקב"ה כוחות אלו.

מכאן לימוד מוסר השכל גדול לכל אדם, כל אחד חייב להכיר את כוחותיו, שהרי אם הקב"ה זיכה אותו בכוחות מיוחדים אלו, הרי זהו ציווי מפורש מהקב"ה אליו להשתמש בכוחותיו לעשות רצון ה'ית, כי אם לא כן למה זיכה אותו הקב"ה בכוחות מיוחדים שאין לזולתו.

וכן היה הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל אומר בשם המשגיח זצוק"ל: "אוי לאדם שאינו מכיר את חסרונותיו, משום שהוא אינו יודע את מה שעליו לתקן. אך אוי לו שבעתיים לאדם שאינו מכיר את מעלותיו, משום שאם אין הוא מכיר אפילו את כלי עבודתו".

רית היתה בשפל המצב בימים ההם, ללא תורה כמעט וללא רוח, והנהירה אחרי עוה"ז הקיפה את כולם, אין לתאר את גודל המשא אשר ציבור זה של באי חו"ל העמיס על אדמ"ר [מרן המשגיח ר' יר"ח] וממש כל אחד ואחד ובעיותיו עמו, אולם "מהי גדלות"? שאל פעם אדמ"ר והשיב "להיות משמש לקטנים"! ונתגלה אדמ"ר כאן במלא גדלותו, כי נשא את כולם בחיקו כאשר ישא האומן את היונק בסבלנות אבהית, בפקחות מופלאה ומסידרות ללא גבול הלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד עד שפשטו צורה ולבשו צורה ונהיו בני תורה אמיתיים..".

תלמיד הישיבה רבי שמעון שוואב סיפר כי בעת שלמד בישיבה הגיע ידו מברלין לבקרו במיר, רבי שמעון האיש בו להיפגש עם המשגיח רבי ירוחם, אך הלה אמר "מה יתן לי להיפגש עמו... הרי אני בוגר מגמת פילוסופיה באוניברסיטת ברלין... מה הוא יוכל לחדש לי...". רבי שמעון המשיך לשכנעו שכדאי לו להיפגש עם רבי ירוחם למרות שהוא סבור שאין לו מה לחדש לו. בינתיים הכניסו לבית המדרש, היה זה עשר דקות לפני תפילת ערבית, בעיצומו של סדר מוסר. חמש מאות בחורים למדו מוסר בקול נוגה וחודר המשרה יראה

האנכי הריתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתיהו כי תאמר אלי שאהו בחיך כאשר יעא האומן את היונק (יא, יב)

הקשה מרן המשגיח הגאון הרב ירוחם ליוואויץ זצלה"ה: לא מצאנו בשום מקום שאמר הקב"ה למשה רבינו 'שאהו בחיך', א"כ מדוע אומר משה 'כי תאמר אלי שאהו בחיך'?

ותירץ מרן זצוק"ל: כאשר מזכה הקב"ה את האדם בכוחות נפש מיוחדים שאין לכלל הציבור, הרי זה עצמו נחשב ציווי מה"ת שעליו להשתמש בכוחות ותכונות אלו.

מרן המשגיח הגאון הרב ירוחם ליוואויץ זצלה"ה י"ח הסיין תרצ"ו

הלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד

שמה של ישיבת מיר המעטי רה נפוץ על פני כל הארץ. בחר רים מכל אירופה ואף מאמריקה הרחוקה נהרו לקבל תורה ויראה מפי אדירי התורה והיראה רבני הישיבה זצלה"ה. תלמידים מארצות שונות הביאו איתם התמודדויות שונות ומרן המשגיח גיח הגאון הרב ירוחם ליוואויץ זצלה"ה היה מהלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד.

כותב תלמיד הישיבה המשגיח רבי שלמה וולבה ז"ל: "פנים חדשות באו לי-שיבה, בני חוץ לארץ ממערב אירופה ומארצות הברית, ילידי אשכנז מהם בעלי "השכלה גבוהה", באו לישיבה מלאי פרוב-למות כרימון על רקע היחס בין דת ומדע, ואז הטרידו בעיות אלו בצורה הרבה יותר חריפה מאשר היום. היהדות בארצות הב-

דברי רבותינו

דברי הימים

עיקר עבודת האדם נטיית הלב

נאמר בהיכל הישיבה הקד' מיוה"ז למרן המשגיח הגאון הרב ירוחם ליוואויץ זצלה"ה

פסוק (נ"ז) "יהי ה' אלקינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו" ובתור גום יונתן בן עוזיאל לא ישבקינא ולא יר חקינא. וע"ז הוסיף שלמה המלך להטות לבבינו אליו. כלומר איך יתקיים בנו שלא יעזבנו ולא ירחיקנו, בזה שנטה לבבינו אליו, שבזה תלוי הריחוק והקירוב, כיון שבנטיית הלב שהיא ראשית הדבר תלוי כל המעשה, כאשר יש פגם בנטיית הלב נפגם כל מעשיו. ומאיך שאם יש בו נטיית לב לטוב יוכל לקיים התורה והמצוות בשלימות.

והדברים מבוארים בשערי תשובה (בשער הראשון) בענין עיקרי התשובה כתב שהעיקר השני הוא עזיבת החטא כי יעזוב דרכיו הרעים ויגמור בכל לבבו כי לא יוסיף לשוב בדרך ההוא עוד. והוסיף השערי תשובה בדבריו ודע כי מי אשר חטא בדרך מקרה כי התאוה תאות ויחזק עליו יצרו ויתקפהו ראשית תשובת האיש הזה החרטה (שזהו העיקר הראשון) ואח"כ עזיבת החטא. אבל האיש המתייצב על דרך לא טוב תמיד וגבר על חטאיו, ושונה באיולתו ושוב במרוצתו פעמים רבות, ראשית תשובת האיש הזה לער זוב דרכו ומחשבתו הרעה ולהסכים לקיים ולקבל עליו בל יוסיף לחטוא, אחרי כן יתחרט וכו'. והוסיף בדבריו והמשל בזה למי שאוחז השרץ ובה לטבול ולהיטהר כי יניח השרץ תחילה ואח"כ יטבול, וכל זמן אשר השרץ בידו עוד טומאתו בו ואין הטבילה מועלת.

הנה העמיד לנו השערי תשובה שהאדם המתייצב על דרך לא טוב, לא שייך בו מצב של תשובה, רק כאשר יעזוב את דרכו, אזי יכול הוא להתחיל את מהלך התשובה חרטה ועזיבת החטא וכו'. אמנם החמיר בו עד כדי שקרא בו טובל ושרץ בידו, וזהו פלא, הלא ודאי אין המכוון שאוחז במעשה הער בידו, שהרי ודאי מתחרט ועוזב חטאו, ועדיין נחשב שטובל ושרץ בידו. ועל כרחק מבואר בכאן חומר מצבו שהולך בדרך לא טוב, שאם אין בו נטיית הלב לטוב אזי בזה לבד הרי הוא במצב של חטא, מצב של שרץ בידו, שאם הולך האדם לטבול כלומר לשוב

שכל התחלת דבר הוא יותר מהחצי, והיא כוללת כל חלקיה, היא שקולה כנגד כולה, ונקרא ראש וראשון. ולכן משה שהוא היה הסרסור ליתן התורה תחילה על ידו הוא שקול כנגד שישים ריבוא. וכן מצינו במצות מילה שהיא ראשונה למצוות שבגוף שנאמר רה לאברהם, היא שקולה נגד כל המצוות. ציצית היא ראשונה למצוות המעשיות שני רמז לאברהם אם מחוט ועד וכו', היא ג"כ שקולה נגד כל המצוות. שבת שהיא ראשונה למצוות ל"ת ששמרו בני ישראל במצרים היא שקולה נגד כל המצוות ל"ת. לכן בברכה הראשונה של שמו"ע נזכר בה י"ח שבחים מפני שהיא שקולה נגד כל הי"ח ברכות.

ובזה ביאר שלכן המכוון בברכה ראשונה של שמו"ע יצא, ואם לא כיוון אעפ"י שכיוון בשאר הברכות לא יצא ידי חובתו.

והיינו כדברינו שיסוד המעשה תלוי בתחילתו, מפני שכל המעשה כלול בתחילת הדבר, וכל שיש איזה קלקול בתחילתו וכגון שלא כיוון בברכה ראשונה הריהו מקלקל ומשחית את כל הדבר.

וביותר שהתחלת הדבר אינו תלוי בתחילת המעשה בפועל, אלא כבר במחשבתו, בנטיית לבו, בזה כבר כלול ונקבע הכל, וכמו שאמרה תורה גבי קדשים לרצונכם תזבחו, הרי שהזהירה תורה על מחשבת פסול, שבזה לבד נפגם כל הקרבן, אע"פ שעשה כל המעשה כהלכתו.

ובזה הענין התפלל שלמה המלך בשעה שבנה את בית המקדש (מלכים-א' פ"ח, נ"ח) "להטות לבבינו אליו" ללכת בכל דרכיו ולשר מור כל מצוותיו וחוקיו ומשפטיו וגו'. והיינו שקודם מעשה מצוה צריך שיהא נטיית לב אליו, שתהא המחשבה לעשות רצונו ית', ורק אח"כ ללכת בכל דרכיו ולשמור מצוותיו וחוקיו ומשפטיו. וזהו הכרח גמור למעשה מושלם בזה שבהקדם בתחילתו יהא נטיית לב להש"ת.

וזהו שהקדים שלמה המלך בתפילתו (שם

"וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם תזבחו" (ויקרא כ"ב, כ"ט) וברש"י הביא מהתנ"כ תחילת זבחיכם הזהירו שתהא לרצון לכם, ומהו הרצון, ביום ההוא יאכל לא בא להזהיר אלא שתהא שחיטה על מנת כן, אל תשחטוהו ע"מ לאוכלו למחר, שאם תחשבו בו מחשבת פסול לא יהא לכם לרצון.

הרי מבואר שהפסול בקדשים הוא במחשבה, מחשבה לשם זבח לשם הבעלים, חוץ לזמנו חוץ למקומו, הכל תלוי במחשבה, שאם היתה בתחילה מחשבת פסול, לא יועיל שיעשה המעשה כתיקונו, שכבר נפגם כולו במחשבה, והקרבן הוא פיגול.

ובירושלמי (הובא בתוס' חגיגה טו.) איתא שיצתה בת קול ואמרה שובו בנים שובבים חוץ מאחר, ותמה מדוע אירע כך לאחר, ופי' רש הירושלמי טוב אחרית דבר שהוא טוב מראשיתו, והיה המעשה באחר, שאביו היה מגדולי ירושלים, וביום שבא למולו קרא לכל גדולי ירושלים והושיבן בבית אחד, ולר"א ולר' יהושע בבית אחר, ונתעסקו בתורה עד שירדה אש מן השמים והקיפה אותם, וא"ל אבוה מה באתם לשרוף ביתי, אמרו לו ח"ו אלא יושבין היינו חוזרין דברי תורה מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים, והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני, שניתנו באש. אמר הואיל וכך כוחה של תורה, אם יתקיים הבן הזה לתורה אני מפרישו. ולפי שלא היתה כוונתו לשמים לפיכך לא נתקיימו בו.

נורא למתבונן, הלא אביו הפרישו לתורה, הפרשה גמורה ללימוד התורה הקדושה, וער דיין כיון שהיה איזה פגם ברצונו, לא היתה מחשבתו לשם שמים, בזה לבד נפגם כל המעשה. הרי שאם לא נזהר בתחילתו שיהא המעשה והמחשבה זך ונקי נחסר בכל המעשה. וזהו טוב אחרית דבר שהוא טוב מראשיתו. וכמש"כ רש"י תחילת זבחיכם הזהירו שתהא לרצון לכם, שבזה תלוי כל המעשה.

וכן מצינו בפירוש אבני אליהו בפירושו על הסיפור, בתפילת ג' רגלים, שכתב במעלת ברכה ראשונה של שמונה עשרה, וז"ל מפני

פס. מן הדרך ההיא, ע"ש.

ובזה היה החילוק בין אשת פוטיפר לתמר שאמנם שתיים נתכוונו לשם שמים (הובא ברש"י בראשית ל"ט, א') והיינו שאשת פוטיפר ידעה שעתידה לידבק ביוסף, ואכן לבסוף בתה נישאה ליוסף, אבל כאשר לא הסתדר לפי הבנתה, התירה לעצמה את המעשים לכפותו להעמיד את התכלית. ובזאת היתה חלוקה תמר שכאשר ראתה שיש איזה פגם בהמשך המעשה מיד העמידה את עצמה לשריפה. והיינו שחובת האדם להיות נזהר בכל חלקי המעשה, שכל פרט ופרט יהיה לרצונו ית'. לא מספיק מה שראשיתו טוב, שתחילתו ומחשבתו לשם שמים, עדיין היצר אורב לאדם בפרטי המעשה, וע"ז צריך התבוננות לבל ישל בזה.

לדין, צריכים לידע שעיקר עבודת האדם הוא בראשית הדבר, בתחילת המעשה, ובעיקר קר העבודה היא במחשבה בנטיית הלב לטוב. שיהא רצונו לקדש שם שמים ולעשות רצונו ית'. וזה יהיה מחשבתו קודם התחלת לימוד התורה וכל מעשה מצוה. שיהא תמיד במצב של להטות לבביו אליו. ועדיין צריך זהירות לבל ישל בהמשך המעשה, שיעשה איזו מעשה כל דהו שאינו לרצונו ית' רק בכדי להעמיד את תכלית המעשה.

מ"מ צריך לדעת שאע"פ שהזהירות שנת' בע האדם הוא בתחילת המעשה, ואם נפגם בתחילתו נפגם כל המעשה, עדיין גם אם לא היה תחילתו בטוב יש לו תיקון למעשיו וכמו שאמרו ז"ל (אבות דר'נ"ב פ"ב) כל הנותן דברי תורה על ליבו מבטלין ממנו וכו' הרהורי יצר הרע וכו', וכל שאינו נותן דברי תורה על ליבו נותנין לו וכו' הרהורי עבירה וכו'. והיינו שכאשר דברי תורה על ליבו אין מקום ליצר לשלוט בו, ובזה יהא תיקון להאדם שנפגם כל דהו בתחילת היום, שאם יתן ד"ת על ליבו יוכל להעמיד כל מעשיו על דרך הטוב, ולא יוכל השטן לפגום במעשיו.

נכתב ע"י אחד השומעים

ומבואר בדברי הרבינו יונה שעיקר הקפידא והתביעה היא בזה שבחר בדרך הרע, ובכך מתרחק הקב"ה ממנו. וכמו שנתבאר בדברי רינו בתפילת שלמה המלך בבנין בית המקדש שבה שתהא נטיית הלב לטוב, להטות לבביו אליו, אזי יועיל שיהא הקב"ה עמנו ולא יעזבנו ולא ירחיקנו. עיקר התביעה וערבודת האדם היא ובחרת בחיים, לבחור את הדרך אשר ילך, שתהא נטיית לבו לטוב, לרצון השי"ת. ובזה כל התעסקות האדם רק בבחירה, להיות בוחר בטוב, להיות רץ למצוה, ובורח מן העבירה, היינו מנטיית הלב לרע.

וזהו שמתפללים אנו הוא יפתח לבנו בתורתו וישם בליבנו אהבתו ויראתו. מהו יפתח ליבנו, הרי ברכות התורה הם על עסק התורה. אכן הפירוש הוא שמעמיד את עצמו להקב"ה, שתהא נטיית לבו לטוב, וע"ז מתפ' ללים שנוצה לפתיחת הלב, לנטיית לב לטוב. ואפשר שזהו שמוסיפים אנו למען לא ניגע לריק, כלומר שאם אין נטיית לב בתחילתו לטוב, שאם אין ראשית דבר לטוב, אזי פגום כל המעשה, לא יועיל שעשה המעשה כתי קונו, כיון שנפגם בהיות שתחילתו לא היה בטוב, וא"כ כל המעשה ניגע לריק.

אמנם בארחות חיים להרא"ש (אות מ"ו) כתב שירגיל האדם את עצמו לעמוד במצב של "תחילת מעשיך הבט בסופם", כלומר של פני שמתחיל את המעשה, צריך להיות מתברר נן איך יראה כל המעשה, שכל חלקי המעשה יהיו לרצונו ית'.

וזהו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים ל"ז, ל"ז) "שמור תם וראה ישר כי אחרית לאיש שלום", שמור תם היינו לשמור את המעשה שיהיה בישרות ובתמימות, כי אחרית דבר, שרק בזה תלוי שלימות המעשה, כאשר כל המעשה בכל פרטיו יהיה בישרות ובתמימות, וע"ז עבודת האדם בתחילת מעשיך הבט בסר

בתשובה, אבל לא העמיד את עצמו בהכנה הראויה שיהא על דרך טוב, להעמיק אצלו את ההכרה והידיעה במיאוס התאוה והערבירה, לא תועיל לו טבילתו כלל, לא תחול אצלו מידת התשובה בכל דהו. רק כאשר נמצא מרוחק מן העבירה בתכלית, משוקץ ומתועב אצלו לגמרי, אזי מתייצב הוא על דרך טוב.

בזה עיקר התעסקות האדם להתייצב על דרך טוב, להעמיד את נטיית לבו לטוב, ובזה כלול כל תוצאות מעשיו שיהיו למוטב, לרצון נו ית'. ובזה הזהירות שנתבע האדם בתחילת המעשה, שתהא מחשבתו לטוב, ואחר מחד שבה לרצון ה' יתקיים מעשיו בידו בתכלית השלימות.

וזהו שאומרים אנו בידוי של יום הכיפורים, על חטא שחטאנו לפניך ביצר הרע, ולכאורה תמוה מה שייך לחטוא ביצר הרע, הלא החטאים הם המעשים, מהו יצר הרע בלא חטאים. אכן לדברינו היצר הרע הוא ההתחלה שקודם החטא, כאשר מעמיק האדם את נטיית לבו שאינו נטיה לטוב, בזה לבד נותן ליצר הרע למשול בו, והחטא עומד וקיים, שהרי ילך אחר כל רצון ותאוה. בזה נתבע האדם על נטיית הלב, כאשר נתבאר.

ואמרו ז"ל (אבות ד', ב') בן עזאי אומר הו ירץ למצוה קלה כבחמורה, ובורח מן העבירה, שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה, ששכר מצוה מצוה ושכר עבירה עבירה. וב' רבינו יונה שם פירש שמצוה גוררת מצוה הוא מכח הטבע שבעשיית מצוה מתקרב אל השי"ת ומרגיל רוחו בעבודתו יתברך. וע"ז הוסיף התנא ששכר מצוה מצוה פירושו כי הקב"ה לא נתן ביד האדם הרע והטוב אך הבחירה לבד כמו שנא' ובחרת בחיים, ואחר שבחר לו דרך אחת אם טובה היא הולך בה וה' עמו, ושכר עבירה עבירה שאם בחר את המוות ואת הרע ועשה עבירה אחת, הקב"ה מתרחק ממנו ומניחו ומוסר אותו ביד טבעו הרע, וזהו הפרי היוצא מן העבירה שמניחים אותו לעשות אחרת ואין בידו יכולת לצאת

BALTIMORE
ANNUAL
BENEFIT
RECEPTION

TUESDAY EVENING
JUNE 13, 2023 | כ"ד סיון תשפ"ג |
8:30 PM

AT THE HOME OF
MR. AND MRS. GIL HORWITZ
3210 FALLSTAFF ROAD

ראש ישיבה דייבית מיר ירושלים

GUEST SPEAKER
RABBI YECHIEL SPERO SHLITA
Rabbi, Tommeled Academy of Baltimore
Renowned Author and Lecturer

Parashas
Behaaloscha

PARSHA PREVIEW

Below is an English adaptation of this weeks'
Parsha Preview which can be heard live every
Wednesday at 2:15 PM

Satisfaction is the Reward

Harav Hagaon Elimelech Reznick Shlita

In this week's parashah, Klal Yisrael travels for the first time from Har Sinai, as the passuk says: וַיִּסְעוּ מֵהַר ה' דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְאֲרוֹן בְּרִית ה' נִסַּע. לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה. Directly afterward, the Torah recounts the incident of the misonenim, followed by the episode of והאספסוף אשר בקרבם התאוה תאוה וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשר. The Torah says that they were crying for meat and longing for the fish they had eaten in Mitzrayim, but the Gemara in Yoma adds that they were also crying about the prohibitions of arayos, as indicated in the passuk וישמע משה את העם בכה למשפחתיו. They were crying, Chazal say, regarding matters related to family, meaning the arayos that had become forbidden to them at Mattan Torah.

The Re'em and Maharsha note that Mattan Torah had taken place almost a year earlier, so why were they crying over these prohibitions now? It seems that their crying was related to their departure from Har Sinai.

The Rishonim cite Chazal's statement that when Klal Yisrael traveled from Har Sinai, they did so like a child running away from school. Apparently, they left Har Sinai a little too quickly, which indicated a departure from the Torah and a feeling of relief to get out of the beis midrash and receive no more mitzvos.

The passuk in Mishlei (18:1) states, לתאוה ויבקש נפד, and the Vilna Gaon explains that a person who separates himself from the Torah will automatically seek to fulfill his desires. The two go together. Conversely, a person who is filled with Torah will be saved from taavah, since the Torah has the power to satiate and sustain a person. Every single taavah can be

quelled through learning Torah.

The Ohr Hachaim Hakadosh writes: כי התורה – כוללת כל הטובות שבעולם – any possible good in this world can be found in the Torah. So when a person is learning Torah, not only does it empower him to triumph over the yetzer hara and break his desires, it actually replaces those desires. Torah fulfills a person so that he no longer desires other things.

A Yid's neshamah is from a high place and is not satisfied with the pleasures of this world, as the Mesillas Yesharim teaches regarding the passuk וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלֵא. A Jewish neshamah is thirsty; Yidden are the thirstiest people in the world. Nonreligious Jews travel the world searching for meaning, hungry for all sorts of adventures. They have a nefesh that needs to be filled, and can be filled by the Torah – but if a person is disconnected from the Torah, then automatically that soul will crave other things.

Why Run Away?

The two pesukim that precede the incident of the misonenim, beginning with the words ויהי וינסע הארון, are bracketed by backwards nuns, and according to one opinion of Chazal (Shabbos 116a), this is to indicate that these pesukim are out of place.

Why are they written here?

Because, as Rashi teaches, the Torah wanted to insert a break between one puranus and another. The Ramban explains that the Torah did not want to list three consecutive puraniyos, so that Klal Yisrael should not, chas

v'shalom, be muchzak b'puranus. Therefore, the pesukim of וַיְהִי בְנִסְעֵי הָאָרֶץ were inserted here to make a split between the first and second puraniyos. According to the Ramban, the first puranus is that of traveling from Har Sinai happily, like a child running away from school, and the second and third are that of the misonenim and the taavah for meat.

We can understand why the second and third incidents, which involved punishment, are deemed puranus. Members of Klal Yisrael died because of those misdeeds. But why is the first one, וַיִּסְעוּ מֵהָר הַיְיָ, deemed a puranus, which connotes punishment? It could be called a cheit, perhaps, but why puranus? The Yidden were not punished for this, nor did they seem to suffer from it in any way?

Perhaps this is why Rashi, in Shabbos, explains the Gemara differently.

In line with the Ramban's view, however, we can explain that a child who runs away from school does so because he views school as a burden. A person tries to escape from a place that he finds uncomfortable and difficult.

The Shulchan Aruch rules, based on a Gemara in Berachos, that one may not take large steps when leaving a shul, and Rabbeinu Yonah explains that one who takes large steps indicates that he is leaving from a makom tirschah to a makom menuchah.

A person's natural tendency is to run away from a burdensome place to a relaxing place. But if he's running out a shul, he's got it all wrong. He's showing that the shul, to him, is a makom tirschah, and outside shul is a makom menuchah, when really the shul should be the place of tranquility. Unfortunately, it's not that way for everyone; the Sefer Chareidim says that a beis knesses is an orchard for tzaddikim and a prison for resha'im. The same shul could be a beautiful, enjoyable place for one person, and a jail for another. If a person runs out of shul, he's showing that it's the latter.

Similarly, when Klal Yisrael ran away from Har Sinai, they showed that it was a makom tirschah for them.

An Illness of the Soul

In his sefer on Megillas Rus, the Dubno Maggid explains that the principle of שכר מצוה means that there is no greater pleasure and joy in the world than doing a mitzvah, and the greatest reward a person can receive for doing a mitzvah is the ability to do another mitzvah. He explains that if a person does not feel that pleasure, it's because he is suffering from a חולי הנפש – an illness of the soul. We are hampered

by the material nature of the body, which creates a sickness of sorts in the soul and prevents us from enjoying the pleasure of doing mitzvos. The Dubno Maggid cites the Rambam's teaching that illness of the soul is similar to illness of the body, and he gives the following mashal.

A child was very ill and refused to eat. His worried parents brought him to doctor after doctor, but to no avail. Finally, a friend of the child's father decided to intervene. He visited the child in the hospital and told him, "If you eat this piece of bread, I will give you five gold coins." Excited by the offer, the child ate the bread. The next day, this person returned and offered the child ten gold coins if he would eat some soup and other food, and again the child ate. He kept on paying the child to eat, and after a few weeks he approached the father and said, "I got him to eat! He is healed!"

"You fool!" the father said. "A person who has to be paid to eat is sick! If the child can't eat the food on his own and enjoy it without being paid, that's proof that he is not healed!"

Similarly, explained the Dubno Maggid, if a person doesn't feel pleasure and joy when he does a mitzvah, and feels that he should be rewarded in some other way for doing it, that's a sign of חולי הנפש. The true reward for a mitzvah is the resulting geshmak and dveikus to Hakadosh Baruch Hu.

This is true of every mitzvah.

Some people love and enjoy Shabbos, while others are busy looking at their watch during Shalosh Seudos and running to the earliest minyan for Maariv on Motza'ei Shabbos so that they can get the day over with. If a person learns about Shabbos and develops an appreciation for Shabbos, then he will experience it as a day of delight.

Similarly, if a person realizes what an opportunity it is to do any other mitzvos and achieve dveikus with Hashem, he would feel such joy, pleasure, and tranquility when doing mitzvos that he would not see this as a tirschah at all. If a person does not feel that way, it means he is suffering from an illness of the soul.

We asked why the Rambam describes Klal Yisrael's running away from Har Sinai as puranus, punishment. We can now explain that if a person does not appreciate the life-giving nature of Torah and mitzvos, that is a חולי הנפש, and that is a punishment in and of itself.

Hakadosh Baruch Hu should enable us all to derive tremendous satisfaction, joy, and pleasure from learning His Torah and doing His mitzvos.

Gut Shabbos.